

Forfatter: Anker, Carsten Tank

Titel: BREV TIL: Rist, Johan Georg FRA: Anker, Carsten Tank (1814-07-26)

Citation: Anker, Carsten Tank: "BREV TIL: Rist, Johan Georg FRA: Anker, Carsten Tank (1814-07-26)", i *Christian Frederik og Carsten Anker's Brevveksling 1814 - samt Uddrag af deres Breve fra 1801-13 og fra 1815-17*, CHRISTIANIA, s. 489. Onlineudgave fra Danmarks Breve: <https://tekster.kb.dk/text/letters-002155169-000-shoot-L0021551690000131.pdf> (tilgået 07. maj 2024)

Anvendt udgave: Christian Frederik og Carsten Anker's Brevveksling 1814 - samt Uddrag af deres Breve fra 1801-13 og fra 1815-17

Ophavsret: Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs Public Domain-erklæringen](#)

29.

Londond. 26. Juli 1814.

Hr. Geheime-Legationsraad Rist.

Da jeg haaber at have funden en sikker Leilighed til Befordring af dette Brev, tager jeg ikke i Betænkning at aabne mit Hjerter for Dem om en Gjenstand af største Vigtighed.

Skjønt Naturens Træf gjorde, at vi ikke begge saa Dagens Lys for første Gang under en og samme Himmelegn, er jeg dog forvissat om, at vore Grundsætninger er de samme.

Var det ikke Tilfældet, vilde jeg være bekymret, thi jeg er overbevist, at det urigtige vilde findes hos mig.

Jeg behøver ikke, allerhøistærede, at fortælle Dem noget om Norges Anliggende. Norge, dette mit dyrebare og lidende Føde- land, synes forladt af alle, kun ikke af sine egne Sønner.

Delingssystemet, for hvilket man har stridt, blødt, talt og skrevet saa meget, har man i Syden stræbt at styrte til Jorden, hvor det til Millioners Ulykke har raset, og netop da man er i Begreb med dette store Verk, vil de selvsamme Magter i Norden — hvor et roligt og lydigt Folk drømte sødt om Tryghed. — her, siger jeg, vil de selvsamme Magter opreise et vederstyggeligt Monument til Minde om og Bekræftelse paa Delingssystemets Tilværelse.

Men det vil ikke lykkes, thi Gud er retfærdig og vil forstyrre opblæste Menneskers ugudelige Plan.

Norge har faaet en Konstitution, som i mine Tanker har mange fortræffelige Steder, og hvad der endnu muligens mangler for at gjøre den saa fuldkommen som menneskelige Handlinger kan vorde det, vil Erfaring udpege til Rettelse og Forbedring.

Det er mærkværdigt og skjønt, at blandt et Folk, som ved dets Beliggenhed havde besværlig Adgang til Oplysning, og som formedelst Statsforfatningen var næsten intet andet end stumme s. 490 Redskaber i Bestyreres Hænder, der altfor ofte var vankundige og dog stivsindede, — det er mærkeligt, at her skal med et opstaa saa mange og saa fortræffelige [Mænd], som Øieblikkets Trang krævede.

Men saaledes gaar det, hvor Rettighederne har snevre Grænser, der synes Sindets Kræfter at have dem ligeledes. Hvor man øiner nyttig Frihed, der ndvides disse Kræfter. De var til, men slumrede. Nu er de vaagne og virker.

For Dem, allerhøistærede, som har levet i Frihedens Land og agtet med Filosofens Blik paa alt det store og gode, en klog Statsforfatning fremavler, vilde det havt, om jeg saaledes maa udtrykke mig, en aandelig Interesse at have været Vidne til alt dette. De skulde da og have hørt den fortræffelige Mand, som ira er Norges Konge, ikke ved Pluralitet, men ved Enstemmighed. Vel kjender De ham, men ikke nok, og ikke som jeg kjender ham. Saa ærlig, saa arbeidsom, saa rolig i Overlæg, saa beskeden i at spørge om Raad, saa selvfornegtende i Hensyn til egne og saa klog i Valget af andres Meninger har jeg endmi ikke kjendt noget Menneske. Hans Blidhed midt under de mest krænkende Fortrædeligheder, hans religiøse Handlinger, skjønt anorrebne af den ugudeligste Politik, hans Fasthed, gode Beslutninger, hans villige Opofrelse af hver Attraa af Suverænitet. hvortil han dog var født og opdragen, hans egne og dydige Begreb om Nationalvillie — med Snease andre fortræffelige Egenskaber har forundret mig. Tro mig, jeg beder Dem indstændig derom, jeg er ikke forblindet.

Yndet og modtagen i hans Forældres Hus, endog førend han var født, i nøie Forbund med ham selv lige fra Barneaarene og i uafbrudt Brevveksling¹ med ham i 13 Aar under Stillinger, som gradevis har tiltaget i Vistighed og ubegrænset Tiltro, er det ligefrem, at ingen kan eller bør være ham mere hengiven end jeg; men jeg siger dog bestemt og med Sandhed, at jeg ikke er forblindet. Nu vel, om denne Mand, om denne Konge og hans Ønske er det, jeg nu har at tale med Dem. Hør mig nu med Godhed og stem Deres Sincl straks, ja, uvilkaarlig til Velvillighed. Længe havde han ønsket at kjende det britiske Kabinets sande Sindelag og om muligt vinde det til s. 491 Norges Fordel. Hans Tillid faldt paa mig. Skjønt han i andre Henseender kan have taget Feil [af mig], har han dog ikke taget Feil i Hensyn til min Nidkjærhed og min personlige Attraa her at skaffe Norge Venner. Hvad jeg har udrettet, vilde blive for vidtløftigt at forklare.

Nu forestaar der vigtige Scener hjemme, og da Kongen bærer mig med en næsten grænseløs Tillid, har han gjentagne Gange ytret det Ønske, endnu ikke Befaling, at jeg maatte komme snart tilbage. Da jeg tog Afsked med Hs. Majestæt, da var næsten de sidste Ord disse: „Træffer De Hist i England, •da lov ham alt fra mig og gjør alt, hvad der er muligt for at formaa ham til at antage sig Norges Anliggende i England.“

Da ham længer hen blev fortalt, at De ikke opholdt Dem her i Landet, formaaede han min Broder til at reise hid for at løse mig af, saasnart Omstændighederne krævede, at jeg skulde komme hjem.

Min Broder er ældre end jeg. Næsten 20 Aars Ophold i Ostindien har svækket hans Helbred til en uoprettelig Grad, og jeg ser med Bekymring, at hans Kræfter aftager merkeligen hver Dag mere og mere. Londons Løft gjør Ende paa ham, og han maa hjem. Hans Føielighed og Patriotisme tillod ham ikke at modsætte sig Kongens Ønsker, men jeg, som ser ham nu hver Dag, overbevises hver Dag om Umnligheden for ham at forblive her. Allerede har jeg tilmeldt Kongen, at min Broders Svaghed tiltog, og om nogle Dage agter jeg bestemt at foreslaa hans Tilbagereise, saafremt han ikke skulde ende sine Dage her til ingen Nytte for Forretningerne og til betydelig Forvirring for hans egne Anliggender.

Jeg besværges Dem nu, allerhøjestærede, i Kongens og i Norges Navn, gjør den ædle Handling at reise hid for at røgte Norges Anliggende som Privatmand, indtil De kunde have den Glæde at vorde officialiter ansat og erkjendt.

Da Kommunikationer mellem Norge og Danmark er under Dødsstraf forbuden, saa kan Kongen ikke skrive Dem til, og om han end skrev, kunde Brevet muligens vorde 3 à 4 Maaneder gammelt, førend De erholdt det, og her er ikke en Dag at bortgive.

s. 492Kom, for Gruds Skyld, kom! Skjænk Kongen, Norge og Frihedens Sag et Aar eller to. Jeg erklærer som sanddra Mand, der foragter Smiger, at ingen er istand til at gavne Norge i dette Land i den Grad, som De, højestærede. Alt, hvad jeg kan summarisk sige Dem er dette, at jeg nærer slet ingen Tvivl om. Englands Venskab for Norge, og at man vil erholde Prøver derpaa, saasnart Enropas Stilling tillader Dem [her] at sige rent ud, hvad De mener.

31

Lad ingen Betragtning hindre Dem i denne ædle Plan. Min Instruks, mine Chifres og alt, hvad der er skrevet af mig og til mig, er straks til Tjeneste. Alle de Breve, som efter min Afreise ankommer hertil fra Kongen, skal bringes Dem for at aabnes og benyttes.

Paa alt dette forpligter jeg mig at forskaffe Hs. Majestæts. uvilkaarlige Bifald, forvissat, at han vil samtykke i alt, hvad De fandt billigt at forlange af ham.

Skulde Omstændighederne saaledes forandre sig, at De vil foretrække Norge fremfor noget andet Land eller Embeder udenlands for Norge, da vil De have den Hæder at maaske blive den allerførste, som naturaliseredes.

Med ubeskrivelig Utaalmodighed venter jeg Deres Svar, allerhøjestærede. Antag Dem Erihedens Sag og gavn med Deres. Indsigter et lidende og nfordærvet Eolk. Neppe kan nogen Forretning være mere ærefuld.

Saafermt De ikke ønsker at tilskrive mig direkte, da kan Deres Brev behageligt sendes under Konvolut enten til Dull et Senner eller Weddik et Wendel i Amsterdam.

Jeg anbefaler mig ret oprigtig i Deres Venskab og gode Erindring med Forsikring at saare faa kan nære større Agtelse for Deres udmerkede Egenskaber end

Deres ærbødige Tjener

C. Anker.

P. S. Da jeg er uvidende om højestærede Vens nærværende Opholdssted, adresserer jeg dette til vor fælles Ven Hr. Poel i Altona.

s. 493Ved denne Leilighed tror jeg at skyldes allerhøjestærede Ven den Efterretning, at de Allieredes Kommissarier har nu forladt Christiania, og at intet Forlig er truffet. Man paastod som Basis for Underhandlingen, at Norge skulde underkaste sig svensk Herredømme, og naar det var indgaaet, da skulde vi erholde fortræffelige Vilkaar, det forstaar sig! — Hertil har Kongen svaret, at han veg ikke en Tøddel fra Konstitutionens Indhold, at han vilde sammenkalde en Rigsdag og give Repræsentanterne en sand og omstændelig Beretning om Rigets Tilstand og om de Allieredes Forslag. Vilde da Rigsdagen tage den Beslutning at underkaste sig Sverige, da vilde han nedlægge Kronen i Folkets Hænder. Beslutter dette at forsvare sin Uafhængighed med Haardnakkenhed, da vil han dele alle Farer med dem, men forinden Rigsdagen blev sammenkaldt, maatte en Vaabenstilstand indgaaes og garanteres af de allierede Magter, og imidlertid maatte Skibsfarten være aaben frem og tilbage.

Kommissarierne indsaa Nødvendigheden af Rigsdagens Sammenkaldelse for at erfare Folkets Mening, men de vilde, at svenske Tropper skulde besætte Grænsefæstningerne til Betyggelse, at Stilstanden ei skulde brydes fra Norges Side; de vilde tillige, at Skibsfarten blot skulde aabnes for visse Havne.

Begge Dele har Kongen afslaaet, derimod samtykkede han i at tage de Allieredes Tropper til Garnison i Grænsefæstningerne. Efter Vekslingen af forskjellige Noter blev Kommissarierne enige med Kongen om

disse trende Vilkaar, og er saaledes afreiste til Sverige for at erholde Kronprinsens Samtykke; men det var forgjæves.

Bernadotte vilde paa egte fransk Facon uopholdeligen have Unclerkastelsen antagen som Grundvold.

Saaledes vilde da Odiumet [den hadefulde Følge] af Krigen falde paa hans Hoved.

Om og hvorvidt efter disse Omstændigheeder han kan nu vente Understøttelse af de allierede Magter, som i Hjertet visseligen ikke er sindede at holde sit Ord til den Mand, der ikke har holdt sit Løfte ■— det overlader jeg til hver oplyst Mand at bedemme.

s. 494Jeg tager ikke i Betænkning at kalde vor Udsigt haabefuld; men her fordres endnu megen Klogskab i Tingenes Behandling. Jeg besværges Dem derfor, allerhøistærede, ved alt, hvad der er helligt og godt, afslaa ikke min Begjæring, om det end var blot fra nu af til Foraaret.

C a.